

Únor 2005 ve znamení zákona

Regulace bude uplatňována jen tam, kde je to skutečně nezbytné

JIŘÍ PETERKA

V průběhu února se na parlamentní půdě konečně rozhodlo o výsledné podobě zákona o elektronických komunikacích. Pokud jej podepíše prezident, mohl by nabýt účinnosti k 1. květnu. Tím bude do našeho právního řádu transponován nový evropský regulační rámec elektronických komunikací. Bohužel ještě ne úplně celý.

Česká republika je jednou z posledních členských zemí Evropské unie, které dosud nezačlenily do svého právního řádu nová „pravidla hry“, jež EU stanovila pro celou dynamicky se rozvíjející oblast elektronických komunikací. Tato nová pravidla mají podobu tzv. regulačního rámce a členské země jsou povinny jej transponovat (převzít) do své národní legislativy. Nové členské země tak měly učinit nejpozději k okamžiku svého vstupu do Unie – ale to se v našem případě ČR nestalo.

Připravit nový zákon, jehož prostřednictvím bychom nová pravidla (nový regulační rámec) převzali, mělo za úkol resortně příslušné ministerstvo, jímž je Ministerstvo informatiky ČR. To připravilo návrh zákona již počátkem loňského roku a 1. března 2004 jej odeslalo do vlády. Zde jej pak až do srpna 2004 projednávala legislativní rada vlády, která k němu měla připomínky a vyžádala si zpracování určitých změn. Následně, 1. září 2004, návrh odsouhlasila vláda jako taková a schválená verze byla odeslána do parlamentu. Zde návrh projednávali nejprve poslanci, kteří k němu také vznesli řadu připomínek. Těsně před Vánoci, konkrétně 17. prosince 2004, pak Poslanecká sněmovna v tzv. třetím čtení pozměněnou verzi návrhu schválila a odeslala ji do Senátu. Také senátoři však měli svou představu o tom, jak by měl zákon vypadat – a tak návrh vrátili zpět do Poslanecké sněmovny, i se svými změnami. To už se ale psal leden 2005.

Poslanci rozhodovali o vráceném návrhu v průběhu února, konkrétně 22. 2. 2005. Měli na výběr ze tří možností: buď přijmout senátní verzi, a to „tak, jak je“ – se všemi změnami jež navrhl se-

nátoři – nebo se vrátit ke své původní verzi (která byla odeslána do Senátu). V úvahu však připadala ještě třetí možnost: poslanci by neschválili žádnou verzi, čímž by celý legislativní proces fakticky skončil a žádný zákon by nebyl přijat.

Tato třetí varianta naštěstí nenastala, protože poslanci se rozhodli senátory přehlasovat a vrátit se ke své původní variantě, kterou schválili již zmiňovaného 17. prosince 2004. Tato verze pak byla z Poslanecké sněmovny odeslána k podpisu prezidentovi. Pokud ji podepíše, bude moci být vydána ve Sbírce a nabude účinnosti nejspíše k 1. 5. 2005.

O čem je nový zákon?

Nový zákon o elektronických komunikacích nahradí stávající zákon č. 151/2000 Sb. o telekomunikacích. Asi nejzásadnější změnou, kterou do oblasti telekomunikací zavede, je princip, že regulace bude uplatňována jen tam, kde je to skutečně nezbytné – kvůli tomu, že zde neexistuje dostatečná konkurence, díky níž by si trh poradil sám. I v takovém případě má regulace směřovat k tomu, aby se trh rozvíjel, aby regulace mohla přestat a trh se mohl rozvíjet sám a bez regulace.

Důležité ale bude posouzení toho, kde už dostatečná konkurence existuje a kde ještě nikoli. Proto s novým zákonem přijde i koncept tzv. relevantních trhů jako jakýchsi „dílků oblasti“, které budou muset být podrobně analyzovány a individuálně posouzeny právě z pohledu toho, zda ještě vyžadují regulaci nebo již nikoli. Teprve pak budou moci být ukládána konkrétní regulační opatření. Také rozhodování regulátora bude muset být povinen otevřenější – regulátor bude muset svá

rozhodnutí nejprve konzultovat se všemi, kterých se týká, a pak je také náležitě zdůvodňovat. Takže už nepůjde o žádné kabinetní rozhodování za zavřenými dveřmi a bez vysvětlování.

Změny se samozřejmě dotknou i dalších věcí. Například místo dosavadních licencí se budou udělovat „všeobecná oprávnění“, regulátor bude vydávat opatření obecné povahy a tzv. univerzální služba již nebude povinností, ale spíše právem – operátoři se o právo na její poskytování budou ucházet ve výběrových řízeních. Změní se také nejvyšší vedení regulátora, když o některých zásadnějších otázkách bude rozhodovat pětičlenná rada a nikoli pouze předseda Úřadu. Jakousi třešničkou na dortu je pak tolik medializované uzákonění přenositelnosti mobilních čísel.

Elektronické komunikace nejsou (jen) telekomunikace

Bylo by ale chybou dívat se na nový zákon o elektronických komunikacích jen jako na nový telekomunikační zákon. Už samotný termín „elektronické komunikace“ totiž naznačuje, že jde o něco více než jen o klasické telekomunikace. Elektronické komunikace totiž zahrnují ještě oblast vysílání, resp. šíření digitálního televizního a rozhlasového signálu. A právě zde nastal asi největší problém.

Ministerstvo informatiky muselo již při přípravě zákona tušit, že s vysíláním to nebude jednoduché, a tak se rozhodlo zachovat dva samostatné a oddělené regulátory – jednoho telekomunikačního (Český telekomunikační úřad) a jednoho „vysílacího“ (Radu pro rozhlasové a televizní vysílání). Nově upřesnily jejich pole působnosti: ČTÚ se bude starat o frekvence a další náležitosti technického rázu, Rada o obsah vysílání.

Jak se ale ukázalo, i tento opatrný přístup byl stále ještě příliš odvážný. Poslanci se totiž nedokázali shodnout na tom, jak má být oblast digitálního vysílání v novém zákoně upravena, a tak se nakonec rozhodli relevantní pasáže ze zákona vypustit (a začlenit je do jiné, zcela samostatné úpravy, novelizující tzv. vysílací zákon).

Jednu „malíčkovost“ z oblasti vysílání však poslanci do zákona naopak sami vložili. Jde o zavedení tzv. veřejnoprávního multiplexu a s ním i práva pro veřejnoprávní média (Českou televizi a Český rozhlas) na digitální vysílání. Původně to možná byla jen jakási pojistka proti tomu, kdyby se nepodařilo dosáhnout dohody o řešení celé problematiky v samostatné právní úpravě (nověle vysílacího zákona). Ale této dohody bylo dosaženo a na novele se pracuje, avšak veřejnoprávní multiplex v zákoně i přesto zůstal. S ním pak vznikla i poněkud nevyvážená pozice mezi veřejnoprávními a komerčními médii – ale to by už bylo na samostatné a asi dosti dlouhé povídání o budoucnosti digitálního vysílání v ČR.

5 0204/FEL □